

PM Rotel I (Dnr KS 2020/1277)

**Inbjudan till avgränsningssamråd enligt 6 kap.
miljöbalken avseende ny kraftledning för 400 kV mellan
stationerna Överby och Beckomberga i kommunerna
Järfälla, Sollentuna och Stockholms stad**

Remiss från Svenska kraftnät
Remisstid den 21 januari 2021

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Föredragande borgarrådet Anna König Jerlmyr anför följande.

Ärendet

Svenska kraftnät planerar en ny elförbindelse för 400 kV mellan Överby i Sollentuna kommun och Beckomberga i Stockholms stad. Elförbindelsen ska ersätta den 220 kV-ledning som idag sträcker sig mellan stationerna Överby och Beckomberga. Inom Stockholms stad föreslås markkabel samt en ny transmissionsnätstation i Beckomberga.

Den nya elförbindelsen är en av flera åtgärder som Svenska kraftnät genomför inom projektet Storstockholm Väst för att möta det växande behovet av el i Stockholmsregionen. Förbindelsen ökar driftsäkerheten i elnätet och bidrar till en tryggare elförsörjning för stora delar av Stockholm. Projekt Storstockholm Väst bidrar tillsammans med de förstärkningar som görs inom projektet Stockholms Ström till att elnätet är robust och driftsäkert även i framtiden.

Svenska kraftnät genomförde under våren 2017 samråd gällande flera utredningskorridorer för den planerade förbindelsen samt ett kompletterande samråd under hösten 2018. Svenska kraftnät har efter samråden valt att gå vidare med ett av sträckningsalternativen. Inför koncessionsansökan genomför Svenska kraftnät nu ett avgränsningssamråd enligt 6 kap miljöbalken, för att erhålla synpunkter på utbyggnadsförslaget och förslag till avgränsningar i kommande ansökan och tillhörande miljökonsekvensbeskrivning.

Föreslagen ledningssträcka utgörs av cirka 7,5 kilometer luftledning och cirka 10 kilometer markkabel och berör kommunerna Sollentuna, Järfälla och Stockholms stad. Utredningskorridoren utgår från station Överby i norr och sträckan för luftledningen är till största delen lokaliserad i och intill befintlig ledningsgata i skogsmark med angränsande småhusbebyggelse och Östra Järvafältets naturreservat. Den planerade markkabeln sträcker sig längs Förbifart Stockholm och gränsen till Hansta naturreservat, genom exploaterade områden i Igelbäckens kulturresevat och Norra Igelbäckens naturreservat i Barkarby. Från Hjulsta genom Vinsta och fram till

station Beckomberga går den föreslagna markkabeln längs med Bergslagsvägen och Nälstastråket.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och Bromma stadsdelsnämnd. På grund av den korta remisstiden har exploateringskontoret, miljöförvaltningen och stadsbyggnadskontoret har svarat med kontorsyttranden.

Stadsledningskontoret anser att det är angeläget att kapaciteten i elnätet byggs ut. Tillsammans med andra nätförstärkningar som pågår i regionen bidrar projektet till att öka driftsäkerheten i elnätet och trygga elförsörjningen i stora delar av Stockholm. Stadsledningskontoret förutsätter att stadens nämnder och bolag ges möjlighet att aktivt medverka i projektet för att säkerställa att den tekniska försörjningen utvecklas i samspel med stadens långsiktiga stadsutvecklingspotential, och för att minimera de negativa effekter som kan uppstå, såväl under byggtid som permanent.

Exploateringskontoret ser generellt positivt på att markförlagd kabel ersätter befintlig luftledning då det övergripande visuella intrycket av området bidrar till en trivsammare vistelsemiljö. Exploateringskontoret framhåller vikten av att markförläggningen inte begränsar möjligheten till exploatering i området – varken invid Viltorpsbacken och inte heller invid framtida planerad skola som framgår i utredningen.

Miljöförvaltningen ser positivt på att Svenska kraftnät valt att gå vidare med markkabel samt att samordning sker med befintlig infrastruktur, eftersom samordningen med befintlig infrastruktur innebär ett mindre intrång i naturvärden. Markkabel kan även enklare anpassas till befintliga natur- och kulturvärden. Förvaltningen ser även positivt på att markkablarna förläggs i skyddsror, då det gör dem mindre känsliga för trädrötter. Därmed behöver inte träd avverkas i samma utsträckning.

Stadsbyggnadskontoret välkomnar Svenska kraftnäts insatser för en högre driftsäkerhet och en tryggare elförsörjning. Samrådsunderlaget är ambitiöst och välstrukturerat, men syftet med samrådet är otydligt beskrivet. Avgränsningen av kommande miljöbedömning, och vilka alternativ den kommer att beskriva, förklaras inte heller tydligt. Avgränsning i tid behöver anges, vilket i sin tur behöver ligga till grund för en noggrannare beskrivning av nollalternativet. Nollalternativet bör redogöra för vilket skede och vilken utbyggnadsfas närliggande stadsutvecklings- och infrastrukturprojekt befinner sig i.

Bromma stadsdelsnämnd är positiv till att arbetet med att förstärka elnätet i Storstockholm Väst. Samrådsunderlaget berör Beckomberga och Bromma stadsdelsnämndsområde i mindre omfattning men förvaltningen har utifrån sitt kompetensområde inga andra synpunkter än att förvaltningen anser att samrådsunderlaget är välskrivet och detaljerat.

Mina synpunkter

Att Stockholm har en stabil, förutsägbar och tillräcklig tillgång på el är en förutsättning för att staden ska kunna säkra en hållbar och dynamisk tillväxt över tid.

En viktig del i arbetet är att staden finns med som en aktör i den långsiktiga planeringen av stadens elförsörjning och att vi bistår centrala aktörer med rätt förutsättningar för att arbetet ska kunna utvecklas, och för att en i grunden komplicerad process ska kunna hållas smidig och ändamålsenlig. Jag ser därför positivt på förslaget i remissen, som både kommer att stärka elnätet i Stockholmsregionen och göra det mer driftsäkert.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Stockholm den 16 december 2020

ANNA KÖNIG JERLMYR

Bilaga

Remissen Inbjudan till avgränsningssamråd enligt 6 kap. miljöbalken avseende ny kraftledning för 400 kV mellan stationerna Överby och Beckomberga i kommunerna Järfälla, Sollentuna och Stockholms stad

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Remissammanställning

Ärendet

Svenska kraftnät planerar en ny elförbindelse för 400 kV mellan Överby i Sollentuna kommun och Beckomberga i Stockholms stad. Elförbindelsen ska ersätta den 220 kV-ledning som idag sträcker sig mellan stationerna Överby och Beckomberga. Inom Stockholms stad föreslås markkabel samt en ny transmissionsnätstation i Beckomberga.

Den nya elförbindelsen är en av flera åtgärder som Svenska kraftnät genomför inom projektet Storstockholm Väst för att möta det växande behovet av el i Stockholmsregionen. Förbindelsen ökar driftsäkerheten i elnätet och bidrar till en tryggare elförsörjning för stora delar av Stockholm. Projekt Storstockholm Väst bidrar tillsammans med de förstärkningar som görs inom projektet Stockholms Ström till att elnätet är robust och driftsäkert även i framtiden.

Svenska kraftnät genomförde under våren 2017 samråd gällande flera utredningskorridorer för den planerade förbindelsen samt ett kompletterande samråd under hösten 2018. Svenska kraftnät har efter samråden valt att gå vidare med ett av sträckningsalternativen. Inför koncessionsansökan genomför Svenska kraftnät nu ett avgränsningssamråd enligt 6 kap miljöbalken, för att erhålla synpunkter på utbyggnadsförslaget och förslag till avgränsningar i kommande ansökan och tillhörande miljökonsekvensbeskrivning.

Föreslagen ledningssträcka utgörs av cirka 7,5 kilometer luftledning och cirka 10 kilometer markkabel och berör kommunerna Sollentuna, Järfälla och Stockholms stad. Utredningskorridoren utgår från station Överby i norr och sträckan för luftledningen är till största delen lokaliserad i och intill befintlig ledningsgata i skogsmark med angränsande småhusbebyggelse och Östra Järvafältets naturreservat. Den planerade markkabeln sträcker sig längs Förbifart Stockholm och gränsen till Hansta naturreservat, genom exploaterade områden i Igelbäckens kulturresevat och Norra Igelbäckens naturreservat i Barkarby. Från Hjulsta genom Vinsta och fram till station Beckomberga går den föreslagna markkabeln längs med Bergslagsvägen och Nälstastråket.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och Bromma stadsdelsnämnd. Exploateringskontoret, miljöförvaltningen och stadsbyggnadskontoret har svarat med kontorsyttranden.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 17 november 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret anser att det är angeläget att kapaciteten i elnätet byggs ut. Den planerade ledningen är en av flera förstärkningsåtgärder som Svenska kraftnät genomför inom projektet Storstockholm Väst för att möta det växande behovet av el i Stockholmsregionen.

Tillsammans med andra nätförstärkningar som pågår i regionen bidrar projektet till att öka driftssäkerheten i elnätet och trygga elförsörjningen i stora delar av Stockholm.

Stadsledningskontoret konstaterar att ledningen planeras att förläggas som markkabel inom Stockholms stad, och att markkabeln planeras att förläggas under eller i anslutning till befintlig infrastruktur längs långa delar av sträckan. Det är positivt eftersom en markkabel enklare kan anpassas till befintliga natur- och kulturvärden samt att samordningsmöjligheterna med befintlig infrastruktur innebär ett mindre intrång i naturvärden.

Markkabeln berör dock värdefulla natur- och kulturmiljöer i bland annat Hansta naturreservat och Igelbäckens kulturresevat, och miljö- och hälsoskyddsnämnden bedömer därför att dispens kommer att krävas. Stadsbyggnadsnämnden ansvarar för prövning av dispenser och tillstånd i Stockholms natur- och kulturresevat. Miljöförvaltningen, genom delegation från miljö- och hälsoskyddsnämnden i Stockholms stad, har tillsyn över de villkor om till exempel skyddsåtgärder respektive kompensationsåtgärder som beslutet om dispens och tillstånd från reservatsföreskrifterna kan komma att innehålla. Svenska kraftnät behöver därför samråda även med miljöförvaltningen gällande nödvändiga skydds-, återställnings- och kompensationsåtgärder enligt 7 respektive 16 kap 9 § miljöbalken.

Stadsbyggnadsnämnden framför att ledningssträckningen i flera områden riskerar att motverka stadens möjligheter till stadsutveckling. Föreslagen ledningssträckningen behöver samordnas med stadens planering för bebyggelse längs med Bergslagsvägen, i delar av Nälstastråket och i Vinsta industriområde. Föreslagen ledningssträckning behöver också samordnas med den planerade utbyggnaden av Hjulsta trafikplats som Trafikverket utreder i samråd med Stockholms stad.

Även exploateringsnämnden framhåller vikten av att den planerade markförläggningen inte begränsar möjligheten till exploatering i Vinsta. Nämnden planerar på sikt en ny gång och cykelväg genom Nälsta parkstråk och önskar en fortsatt samordning och dialog kring tidplan och genomförande.

Stadsledningskontoret förutsätter att stadens nämnder och bolag ges möjlighet att aktivt medverka i projektet för att säkerställa att den tekniska försörjningen utvecklas i samspel med stadens långsiktiga stadsutvecklingspotential, och för att minimera de negativa effekter som kan uppstå, såväl under byggtid som permanent.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen beslutar att remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Exploateringskontoret

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande daterat den 18 november 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Exploateringskontoret har fått rubricerat ärende på remiss för yttrande senast 2020-11-22 och yttrar sig för att senare anmäla yttrandet till exploateringsnämnden.

Bakgrund/Remissen

Svenska kraftnät planerar en ny 400 kV-elförbindelse mellan stationerna Överby i Sollentuna kommun och Beckomberga i Stockholms stad. Elförbindelsen ersätter den 220 kV-ledning som idag sträcker sig mellan stationerna Överby och Beckomberga. Ledningsprojektet är en av flera förstärkningsåtgärder som Svenska kraftnät genomför för att möta det växande behovet av el i Stockholmsregionen. Förbindelsen ökar driftsäkerheten i elnätet och bidrar till en tryggare elförsörjning för stora delar av Stockholm. Det betyder också att risken för elavbrott minskar och möjligheten för planerade avbrott på transmissionsnätet förbättras också. Samrådet avser ny kraftledning för 400 kV samt tillhörande ledningsåtgärder mellan Överby och Beckomberga.

Exploateringskontorets synpunkter

Generellt ser kontoret positivt på att markförlagd kabel ersätter befintlig luftledning då det övergripande visuella intrycket av området bidrar till en trivsammare vistelsemiljö.

För att värna exploateringsmöjligheter, möjliggöra en god stadsutveckling och säkerställa exploateringsintäkter är det väsentligt att hushålla med stadens mark och eftersträva en så effektiv markanvändning som möjligt. För att uppnå detta är utgångspunkten att nya ledningar förläggs i gatumark eller annan mark där ledningarna inte hindrar förädlad markanvändning. Kontoret anser att ledningsförläggningen i möjligaste mån bör placeras i anslutning till gata eller gång- och cykelväg.

I Vinsta pågår programarbete för området som på sikt ska omvandlas från ett industriområde till en stadsdel med bostäder, kontor och service. I hörnet vid Ullvidevägen/Bergslagsvägen finns en lågpunkt och det är av stor vikt att kabelns förläggning inte påverkar möjligheterna till framtida dagvattenhantering.

På motsatt sida Bergslagsvägen invid Viltorpsbacken finns en exploateringsutredning framtagen vilken möjliggör exploatering av bostäder intill vägen. Se bild 1.

Bild 1, urklipp ur exploateringsutredning.

Exploateringskontoret framhåller vikten av att markförläggningen inte begränsar möjligheten till exploatering i området – varken invid Viltorpsbacken och inte heller invid framtida planerad skola som framgår i utredningen.

Exploateringskontoret ska på sikt utveckla Nälsta parkstråk rekreativt och är införstådd i att markförlagd kabel innebär inskränkningar för exempelvis plantering av träd och buskar. Kontoret planerar också på sikt en ny gång och cykelväg genom stråket och önskar om möjligt en fortsatt samordning och dialog kring tidplan och genomförande.

Miljöförvaltningen

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 16 november 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Bakgrund

Planerad verksamhet Svenska kraftnät planerar en ny 400 kV-elförbindelse mellan stationerna Överby i Sollentuna kommun och Beckomberga i Stockholms stad. I Överby och Beckomberga behöver även två nya transmissionsnätstationer byggas. Elförbindelsen ersätter den 220 kV-ledning som idag sträcker sig mellan stationerna Överby och Beckomberga. Ledningsprojektet är en av flera förstärkningsåtgärder som Svenska kraftnät genomför för att möta det växande behovet av el i Stockholmsregionen. Förbindelsen ökar driftsäkerheten i elnätet och bidrar till en tryggare elförsörjning för stora delar av Stockholm.

Tidigare samråd

Svenska kraftnät genomförde under våren 2017 samråd av flera utredningskorridorer för den planerade förbindelsen samt ett kompletterande samråd under hösten 2018. Miljö- och hälsoskyddsnämnden (MHN) framförde då bland annat att den ser positivt på att den planerade elförbindelsen snabbt kommer till stånd för att trygga elförsörjningen till den växande staden, att nämnden förordar markkabel, eftersom en markkabel enklare kan anpassas till Hansta naturreservats och Igelbäcken kulturresevats befintliga värden samt att nämnden ser positivt på samordningsmöjligheterna med större infrastrukturprojekt.

Inkommen remiss

Svenska kraftnät har efter samråden valt att gå vidare med ett av sträckningsalternativen samt bearbetat detta alternativ. Inför koncessionsansökan genomför Svenska kraftnät nu ett avgränsningssamråd enligt 6 kap miljöbalken, för att erhålla synpunkter på utbyggnadsförslaget och förslag till avgränsningar i kommande ansökan och tillhörande miljökonsekvensbeskrivning.

MHN har fått detta avgränsningssamråd på remiss från kommunstyrelsen. Ärendet inkom till nämnden den 15 oktober 2020. Synpunkter på den planerade ledningen skulle skickas till kommunstyrelsen senast den 22 november 2020. På grund av den korta samrådstiden fattar miljöförvaltningen detta beslut enligt delegation MHN.

Nämndens synpunkter och förslag

Generella synpunkter

Svenska kraftnät har valt att gå vidare med alternativet som innebär att ledningen förläggs som markkabel inom Stockholms stad. Markkabeln planeras att förläggas under eller i anslutning till befintlig infrastruktur längs långa delar av sträckan inom Stockholms stad. MHN ser positivt på att Svenska kraftnät valt att gå vidare med markkabel samt att samordning sker med befintlig infrastruktur, eftersom samordningen med befintlig infrastruktur innebär ett mindre intrång i naturvärden. Markkabel kan även enklare anpassas till befintliga natur- och kulturvärden.

Svenska kraftnät planerar även att skydda kablarna i kabelrör på stora delar av sträckan. MHN ser positivt på att markkablarna förläggs i skyddsror, då det gör dem mindre känsliga för trädrötter. Därmed behöver inte träd avverkas i samma utsträckning.

Natur- och kulturresevat

Markkabeln berör dock även värdefulla natur- och kulturmiljöer i bland annat Hansta naturreservat och Igelbäckens kulturresevat. Enligt Svenska kraftnät kan viss avverkning av träd komma att ske i båda reservaten. Ledningen kommer också troligen passera vattenmiljöer. Nämnden bedömer att den valda sträckningen går genom känsliga och sammanhållna natur- och kulturmiljölandskap, som även är värdefulla rekreatiomsområden. Nämnden vill också förtydliga att denna bedömning även gäller de områden inom reservaten som i nuläget används eller har använts som tillfälliga upplagsytor respektive arbetsområden för Förbifarten, eftersom dessa ytor kommer att vara återställda inom några år till naturmark som del av den sammanhängande Järvakilen.

Då detaljprojekteringen ännu inte är genomförd, så är det ännu oklart hur stort intrånget i området värden blir, i anläggningsskedet respektive vid behov av kommande underhåll i

driftskedet. MHN önskar därför, både i ansökan om nätkoncession samt till processen om dispensansökningar, få förtydligat mer i detalj på vilket sätt staden kommer att kunna förvalta och utveckla det område som kommer att ingå i ledningsrätten, till exempel när det gäller möjligheten till framtida möjliga restaureringsåtgärder av såväl skogs-, vatten- och kulturmarksmiljöer.

Svenska kraftnät kommer att ta fram en fördjupad naturreservatsutredning inför kommande prövning. Nämnden anser att ledningens sträckning samt möjligheten att använda alternativa tekniker såsom schaktfri borrhning och rörförläggning av kablar bör studeras vidare i denna reservatsutredning och därefter i detaljprojekteringen av de sträckor som berör natur- eller kulturmiljövärden i Hansta naturreservat och Igelbäckens kulturresevat. Enligt nämnden bör utgångspunkten vara att minimera intrånget genom att genomgående använda sig av rörförläggning av kablar genom reservaten. På motsvarande sätt anser nämnden att utgångspunkten också bör vara schaktfri borrhning under eventuella fornlämningar och vattenmiljöer som berörs, som Stordiket samt Djupanbäcken. Med hjälp av vidare anpassning av sträckan, exempelvis i kanten istället för rakt igenom sammanhängande markslag, samt alternativa tekniker kan påverkan på naturvärden och intrånget i såväl anläggnings- som driftskedet minskas ytterligare.

Enligt Svenska kraftnät kräver utbyggnadsförslaget inom reservaten antingen tillstånd eller dispens från reservatens föreskrifter samt dispens för intrång i reservaten. Intrången i reservaten kommer att utredas och tillstånd eller dispens sökas separat från denna prövning. MHN instämmer i att schakt, trädfällning och risk för påverkan på andra naturvärden såsom diken utmed reservatsgränsen kommer att påverka reservaten och reservatsdispens därför kommer att krävas. Nämnden bedömer preliminärt att åtminstone följande reservatsföreskrifter kan aktualiseras och kräva dispens respektive tillstånd:

Inom Igelbäcken kulturresevat

- Förbud mot att anordna upplag (A1) och mot verksamheter som riskerar att leda till förorening eller grumling av Igelbäckens vatten eller minska tillrinningen till bäcken (A5). Förbud utan kommunens tillstånd att bedriva täkt, husbehovstäkt eller annan verksamhet som kan ändra områdets topografi eller dess yt- eller dräneringsförhållanden genom att gräva, spränga, schakta, dika, utfylla, tippa eller liknande (A7) samt dra fram mark-, luftledning eller jordkabel (A13).

Inom Hansta naturreservat

- Förbud mot att bedriva täkt eller annan verksamhet som kan påverka områdets topografi eller hydrologi genom att gräva, spränga, schakta, dika, utfylla eller liknande (A1) och mot att anordna upplag (A2), avverka träd, röja buskar eller utföra andra skogliga åtgärder utöver vad som anges i fastställd skötselplan (A3), uppföra stängsel eller andra hägnader med undantag av stängsel för betesdjur (A10), bedriva verksamheter som leder till risk för förorening eller grumling av Igelbäckens vatten (A11).
- Förbud utan kommunens tillstånd att dra fram mark-, luftledning eller jordkabel (A18).

Stadsbyggnadskontoret ansvarar för prövning av dispenser och tillstånd i Stockholms natur- och kulturresevat. Miljöförvaltningen, genom delegation från miljö- och hälsoskyddsnämnden i Stockholms stad, har tillsyn över de villkor om till exempel skyddsåtgärder respektive kompensationsåtgärder som beslutet om dispens och tillstånd från reservatsföreskrifterna kan komma att innehålla. Svenska kraftnät behöver därför samråda även med miljöförvaltningen gällande nödvändiga skydds-, återställnings- och kompensationsåtgärder enligt 7 respektive 16 kap 9 § miljöbalken.

I både Hansta naturreservat och Igelbäckens kulturresevat planerar staden och andra aktörer för åtgärder som syftar till att förstärka områdenas ekologiska och/eller rekreativa

värden. Bland annat ska Trafikverket under 2021 påbörja anläggandet av en ny park vid den nerlagda crossbanan inom Hansta naturreservat, som beslutad kompensationsåtgärd för Förbifart Stockholm. Denna kommer Svenska kraftnät att behöva ta hänsyn till, eftersom föreslagen ledningsträcka ligger i närheten av den vall med trädplantering som planeras som skydd mot Förbifarten. Ytorna som tillfälligt har använts för upplag av massor för Förbifarten och den underliggande kulverten för bäcken Djupan kommer också att börja återställas under 2021. Därutöver planerar Järfälla kommun att på längre sikt anlägga en gång- och cykelväg i den före detta flygbanans sträckning som kommer att behöva fortsätta genom kulturresevatet i Stockholm stad. MHN anser därför att vidare dialog om hänsyn till planerade åtgärder i reservaten bör föras med miljöförvaltningen i den fortsatta processen.

Andra områden med värdefull naturmiljö Markkabeln berör även värdefulla miljöer i bland annat Nälstastråket, vars vegetation ligger inom i ett kärnområde för områdets habitatnätverk för eklevande arter. Enligt Svenska kraftnät kan viss avverkning av träd komma att ske även här. Även i Nälstastråket planerar staden för åtgärder som syftar till att förstärka områdets ekologiska och/eller rekreativa värden. MHN anser att möjligheten att använda alternativa tekniker såsom schaktfri borrhning eller rörförläggning av kablar vid känsliga platser även i Nälstastråket bör studeras vidare inför ansökan om nätkoncession och i detaljprojekteringen av sträckan. Detta för att minska påverkan på naturvärdena.

Enligt Svenska kraftnät sker återställning av markytan efter avslutad kabelförläggning. Nämnden anser att koncessionsansökan bör innehålla en återställningsplan för hur naturmiljö längs hela den planerade sträckan ska återställas samt förslag på kompensationsåtgärder för kvarstående skador som ledningen ger upphov till.

Vatten Enligt Svenska kraftnät planeras Bällstaån och Nälsta bäck att korsas med styrd borrhning. Vidare enligt Svenska kraftnät ska hänsyn då tas till Bällstaåns beräknade högsta vattennivåer och översvämningskartering. MHN anser att Stockholms stads hydrologiska modell för Bällstaån bör användas vid planeringen av passagerarna av Bällstaån och Nälsta bäck. Bällstaåmodellen ger en bild över översvämningsriskerna i avrinningsområdet. Den tar hänsyn till vatten som rinner i själva ån, i ledningar och på markytan. Modellen tar även hänsyn till de klimatförändringar som kan inträffa till år 2100.

På Stockholms stads Miljöbarometer listas genomförda, påbörjade och planerade åtgärder för att uppnå god vattenstatus i stadens vattenförekomster. Den planerade elförbindelsens utredningskorridor visar att elförbindelsen kan beröra åtgärder inom bland annat Bällstaåns avrinningsområde. MHN anser därför att Svenska kraftnät samråder med miljöförvaltningen även om hur ledningen kan komma att påverka vattenåtgärderna samt hur hänsyn till dessa kan tas i den fortsatta processen och detaljprojekteringen av ledningen.

Som redan nämnts kommer ledningen troligen också korsa Stordiket och bäcken Djupan, tillflöden till Igelbäcken, inom reservaten Hansta respektive Igelbäcken. Nämnden anser därför att fortsatt dialog även krävs kring dessa vattenmiljöer.

Markmiljö och massor

Enligt Svenska kraftnät kommer markmiljöundersökningar genomföras i samband med detaljprojekteringen. Om undersökningen visar på att föreningar kan påträffas i samband med markarbeten kommer en plan upprättas för hanteringen av föreningarna innan arbetet påbörjas. MHN ser positivt på att markmiljöundersökningar kommer att göras samt att en hanteringsplan kommer att tas fram. MHN föreslår att en dialog om markundersökningarna och hanteringsplanen påbörjas med miljöförvaltningen som tillsynsmyndighet innan undersökningarna påbörjas. MHN vill även påminna om att en underrättelse om förorenad mark ska skickas in till miljöförvaltningen om markföreningar upptäcks. I samband med underrättelsen bör även hanteringsplanen skickas in.

Nämnden anser att följande ska beskrivas och redovisas i markundersökningarna och hanteringsplanen; provtagningen, vilka bedömningsgrunder som är aktuella att jämföra mot, under vilka förutsättningar massor kan återanvändas samt hur överskotts- eller tekniskt

olämpliga massor ska tas omhand. Svenska kraftnät bör även undersöka möjligheter att nyttja tillfälliga lagringsplatser för de massor som kan återanvändas, så att inte återanvändningen begränsas av att det inte finns plats för uppläggning i det omedelbara schaktområdet. Försiktighetsmått kan behöva vidtas vid mellanlagring av massor.

Byggtiden

Enligt Svenska kraftnät är miljöpåverkan under byggtiden främst kopplade till lokala störningar genom fysiskt intrång, buller, material- och maskintransporter, länshållningsvatten samt luftföroreningar. Påverkan på närboende kommer under byggskedet att pågå periodvis under flera år. Friluftsområden kommer även att påverkas under flera år. Så långt som möjligt planeras åtgärder för att minimera störningar och påverkan under byggtiden. En åtgärdsplan för mark och vatten ska enligt Svenska kraftnät tas fram inför entreprenaden och ska ange vilken hänsyn som ska tas i de olika områdena inför den entreprenad som genomförs. MHN ser positivt på att ovanstående åtgärdsplan ska tas fram. MHN anser att detta kontrollprogram för omgivningspåverkan under byggtiden bör behandla bland annat hantering av länshållningsvatten, användning och hantering av kemikalier samt bullerpåverkan. Eventuellt länshållningsvatten till exempelvis Ballstaån eller Igelbäcken får inte försämra vattenkvaliteten i vattendragen.

Svenska kraftnät planerar att, när det är möjligt, förlägga tidpunkten för arbetena så att störning på rekreation, friluftsliv och häckande fåglar kan minimeras. Då anläggandet innebär en störning för reservatsbesökare och djurlivet förordar MHN att Svenska kraftnät ska planera för att undvika störande arbeten, såsom trädfällning och liknande, under djurlivets mest känsliga period (1 april-15 juli), särskilt inom reservaten. Andra tider kan dock gälla för arbeten som riskerar att påverka vattenmiljöer. En sådan plan bör finnas med och redovisas i såväl kommande miljökonsekvensbeskrivning som i ansökningar om reservatsdispenser.

Stadsbyggnadskontoret

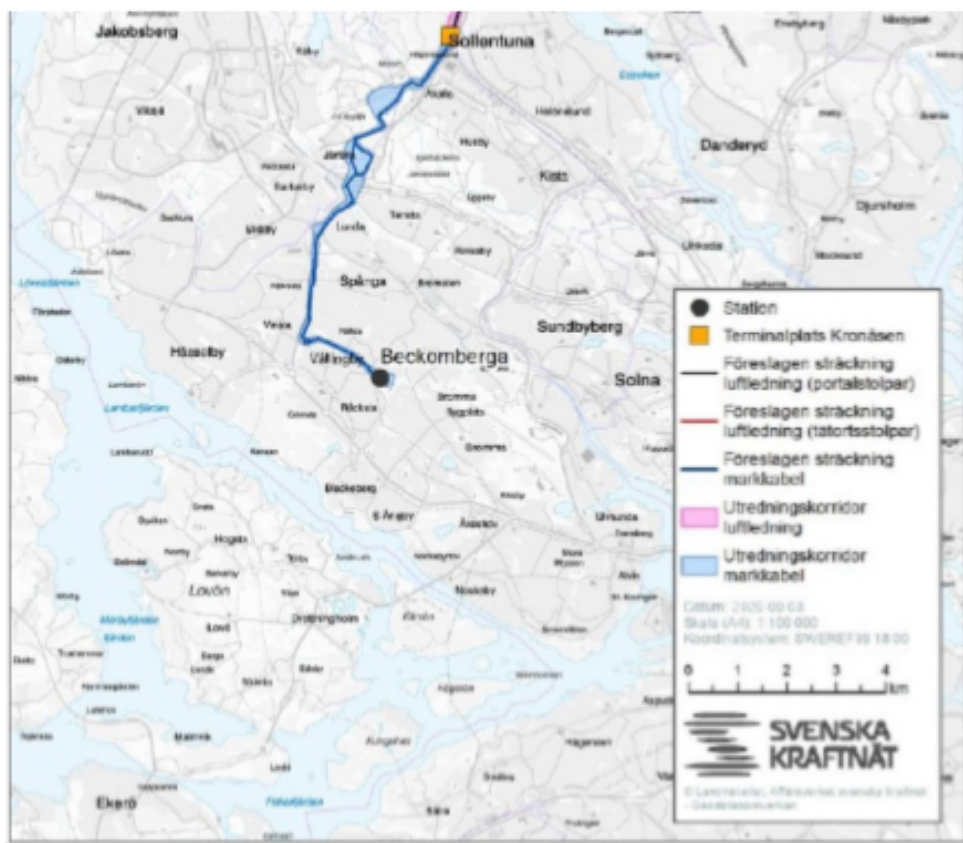
Stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande daterat den 16 november 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsbyggnadsnämnden har fått ovanstående remiss från kommunstyrelsen för yttrande senast den 22 november 2020. På grund av kort svarstid svarar stadsbyggnadskontoret direkt till kommunstyrelsen genom detta kontorsyttrande. Yttrandet har beretts av kontorets enhet för strategi och utveckling i samverkan med kontorets geografiska strategiska planering.

Bakgrund

Svenska kraftnät planerar en ny elförbindelse för 400 kV mellan Överby i Sollentuna kommun och Beckomberga i Stockholms stad. Elförbindelsen ersätter den 220 kV-ledning som idag sträcker sig mellan Överby och Beckomberga och är en del av flera förstärkningar som Svenska kraftnät gör inom projektet Storstockholm Väst för att möta det växande behovet av el i Stockholmsregionen. Inom Stockholms stad föreslås markkabel samt en ny transmissionsnätstation i Beckomberga.

Svenska kraftnät genomförde under våren 2017 samråd av flera utredningskorridorer för den planerade förbindelsen samt ett kompletterande samråd under hösten 2018. I detta andra samrådsunderlag fördjupar nu Svenska kraftnät sitt utredningsarbete för att finna en lämplig sträckning inom vald utredningskorridor. Svenska Kraftnät har under planeringsprocessen haft flera avstämningar om linjesträckningen med bl.a. stadsbyggnadskontoret. Vid dessa tillfällen har kontoret framfört att ledningssträckningen i flera områden riskerar att motverka stadens möjligheter till stadsutveckling och att hänsyn behöver tas till kontorets planeringsarbete.

Beskuren karta över ledningssträckningen i Stockholms stad

Stadsbyggnadskontorets synpunkter

Kontoret välkomnar Svenska Kraftnät's insatser för en högre driftsäkerhet och en tryggare elförsörjning. Samrådsunderlaget är ambitiöst och välstrukturerat, men syftet med samrådet är otydligt beskrivet. Framsidan anger att avgränsningssamrådet hålls enligt 6 kap. miljöbalken, vilket primärt innebär att en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) ska avgränsas. Texten i sammanfattningen antyder däremot att samrådet i första hand handlar om linjesträckningen. Detta då det anges att Svenska kraftnät efter avslutat samråd kommer att avgöra vilka justeringar av linjesträckningen som eventuellt bör göras.

Avgränsningen av kommande miljöbedömning, och vilka alternativ den kommer att beskriva, förklaras inte heller tydligt. Avgränsning i tid behöver anges, vilket i sin tur behöver ligga till grund för en noggrannare beskrivning av nollalternativet på s. 65. Nollalternativet bör redogöra för vilket skede och vilken utbyggnadsfas närliggande stadsutvecklings- och infrastrukturprojekt befinner sig i.

Natur- och kulturmiljö

Det är inte tydligt inom vilka sakfrågor ledningssträckningen antas medföra betydande miljöpåverkan. Flertalet sakfrågor räknas upp i samrådsunderlagets olika delar. I avsnittet om betydande miljöpåverkan anges huvudsakligen påverkan från byggskedet. Om det endast är byggskedet som antas medföra betydande miljöpåverkan bör det vara tydligt i avgränsningen. Kontoret bedömer däremot att påverkan på naturmiljö, kulturmiljö, landskapsbild och rekreativvärden kan antas vara betydande även i driftskedet med tanke på att markledningen kommer att innebära restriktioner för till exempel plantering av nya träd eller anläggande av våtmarker. Kontoret delar inte beskrivningen på s. 49 av att den planerade ledningssträckningen är kraftigt påverkad av tidigare exploatering. Frånsett sträckningen

utmed Norrviksvägen och alternativet utmed Förbifarten så kommer den att ligga i olika natur- och kulturmiljöer även om dessa ibland är relativt nära E 18, Förbifarten och Barkarbystaden. De grusupplag som nämns vid Hägerstalund har varit tillfälliga och återställs nu till naturmark. Frånsett start- och landningsbanan på f.d. Barkarby flygfält består ytorna inom det nerlagda flygfältet till största delen av extensivt skötta gräsytor. Förutom påverkan på enskilda naturvärdesobjekt och fornlämningar behöver påverkan på ekologiska samband och den sammanhängande kulturmiljön behandlas i miljöbedömningen. Berörda natur- och kulturresevat utgör delar av ett viktigt spridningssamband in till södra Djurgården. Hela området från Hjulsta till sjön Ravalen i Sollentuna har bedömts ha mycket höga kulturhistoriska värden på grund av landskapets välbevarade järnåldersstruktur. I bedömningen bör bland annat svårigheten att i framtiden plantera träd på och i närheten av ledningen eller anlägga våtmarker för att förstärka spridningssamband eller restaurera kulturlandskapet tas med. Även kumulativa effekter, i form av de sammanlagda effekterna av Förbifart Stockholm, Barkarbystaden och den aktuella kraftledningen behöver beskrivas.

Framtida stadsutveckling

Stockholm stads översiktsplan pekar ut Bergslagsvägen som ett s.k. urbant stråk vilket innebär att staden har för avsikt att omvandla vägområdet till en levande stadsmiljö med ny bebyggelse längs med Bergslagsvägen. Då Bergslagsvägen är ett av stadens primära stråk för transporter av farligt gods krävs ändrade skyddszoner eller omläggning av transporterna innan en omvandling kan bli aktuell. Kontoret påtalar härmed en eventuell framtida konflikt mellan bebyggelseutveckling och ledningsdragning längs vägen.

Föreslagen ledningssträckning behöver samordnas med den planerade utbyggnaden av Hjulsta trafikplats som Trafikverket utreder i samråd med Stockholms stad. Samordning sker företrädesvis inom ramen för den detaljplan som tas fram för att möjliggöra utbyggnaden av trafikplatsen.

Det pågår ett planeringsarbete för att omvandla Vinsta industriområde till en urban stadsdel med bostäder, arbetsplatser, skolor och parker. Kontoret vill därför framhäva vikten av att markkabeln förläggs enligt föreslagen sträckning förbi Vinsta, dvs öster om Bergslagsvägen. Utredningskorridoren omfattar även den västra sidan av vägen vilket kontoret bedömer som olämpligt.

Föreslagen ledningssträckning riskerar att motverka planerad ny bebyggelse i delar av Nälstastråket. Bebyggelseutvecklingen är i ett tidigt planeringsskede med markanvisning preliminärt planerad till 2021/2022. Ledningssträckningen behöver samordnas med kommande planläggning i Nälstastråket.

Ledningssträckningens negativa påverkan på stadens stadsutvecklingsmöjligheter bör minimeras genom ett tilltaget schaktdjup och största möjliga hänsyn till planerade utvecklingsområden.

Bromma stadsdelsnämnd

Bromma stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 26 november 2020 följande.

Nämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på kommunstyrelsens remiss KS 2020/1277.

Bromma stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 5 november 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Svenska kraftnät planerar en ny elförbindelse för 400 kV mellan Överby i Sollentuna och Beckomberga i Stockholms stad. Utbyggnadsförslaget med den föreslagna sträckningen planeras med en kombination av luftledning och markkabel. Från Hjulsta genom Vinsta och

fram till station Beckomberga går den föreslagna markkabeln längs med Bergslagsvägen och Nälstastråket. I Överby och Beckomberga behöver även två nya transmissionsnätstationer byggas. Elförbindelsen ersätter den 220 kV-ledning som idag sträcker sig mellan Överby och Beckomberga och är en del av flera förstärkningar som Svenska kraftnät gör inom projektet Storstockholm Väst för att möta det växande behovet av el i Stockholmsregionen. Tillsammans med ytterligare nätförstärkningar som just nu pågår i Stockholmsregionen bidrar förstärkningen till att trygga elförsörjningen i stora delar av Stockholm.

Bromma stadsdelsförvaltning är positiv till att arbetet med att förstärka elnätet i Storstockholm Väst. Samrådsunderlaget berör Beckomberga och Bromma stadsdelsnämndsområde i mindre omfattning men förvaltningen har utifrån sitt kompetensområde inga andra synpunkter än att förvaltningen anser att samrådsunderlaget är välskrivet och detaljerat.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av avdelning administration.

Översiktskarta för utredningskorridor och föreslagen ledningssträckning mellan Överby och Beckomberga.

Ärendet

För att bygga eller använda elektriska förbindelser för transmissionsnätet i Sverige krävs enligt ellagen ett tillstånd, nätkoncession. Vid prövning av frågor om nätkoncession ska en specifik miljöbedömning göras, information lämnas och samordning ske enligt 6 kap. 28-46 §§ miljöbalken. I den specifika miljöbedömningen ingår samråd och framtagandet av en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) som bifogas ansökan. Tillståndsmyndigheten (i detta fall

Energimarknadsinspektionen) ger tillfälle till synpunkter på denna MKB och slutför därefter miljöbedömningen.

Samrådsförslaget beskriver ett utbyggnadsförslag av en föreslagen ledningssträcka med luftledning och markkabel för den nya elförbindelsen. Svenska Kraftnät överväger endast markkabel i områden där framkomlighet för luftledning inte bedöms finnas samt är miljömässigt motiverad och tekniskt hanterbar. För projekt Överby-Beckomberga bedömer Svenska Kraftnät att det inte finns framkomlighet för en luftledning inom den södra delen av utredningskorridoren mellan Kronåsen och Beckomberga. Här utreds därför teknikvalet markkabel. Från Hjulsta genom Vinsta och fram till station Beckomberga går den föreslagna markkabeln längs med Bergslagsvägen och Nälstastråket.

Inga nya naturresurser kommer att behöva tas i anspråk av utbyggnadsförslaget och naturresursernas kvalitet inom utredningskorridoren är redan påverkade av bland annat befintlig ledningsgata och annan infrastruktur.

Underlaget redogör även för de miljö- och samhällsintressen som berörs av projektet, hur människors hälsa bedöms kunna påverkas samt den alternativutredning som genomförts.

Miljöpåverkan kopplad till byggskedet är enligt underlaget främst störningar genom fysiskt intrång och buller. Fysiska intrång innebär också nya tillfartsvägar och uppställningsplatser för maskiner och material. Utbyggnadsförslaget med övriga planerade ledningsåtgärder bedöms innebära en stor negativ påverkan på närboende, landskapsbilden och naturmiljön under byggskedet. Påverkan på kulturmiljön under byggskedet bedöms som måttlig.

Synpunkter och förslag

Bromma stadsdelsförvaltning är positiv till arbetet med att förstärka elnätet i Storstockholm Väst. Det är positivt att det genomförs omfattande samråd med berörda kommuner, länsstyrelser, fastighetsägare och sakägare för att utarbeta det mest lämpliga förslaget. Samrådsunderlaget berör Beckomberga och Bromma stadsdelsnämndsområde i mindre omfattning men förvaltningen har utifrån sitt kompetensområde inga andra synpunkter än att förvaltningen anser att samrådsunderlaget är välskrivet och detaljerat.